

ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

Анотація

У роботі розглянуто роль інноваційних методів навчання в підготовці кваліфікованих фахівців у сучасній професійній освіті. Для початку, наводиться огляд літератури щодо інновацій у різних сферах та визначається поняття «інновація» в контексті освіти. Далі розглядаються ключові інноваційні методи навчання – змішане навчання, гейміфікація та проектне навчання, їхні переваги та вплив на підготовку студентів. Аналізується вплив цих методів на якість підготовки фахівців, а також здобутки та виклики, пов'язані з їхнім впровадженням. Підкреслено важливість інноваційних методів навчання для покращення процесу підготовки кваліфікованих фахівців та підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Ключові слова: інноваційні методи навчання, професійна освіта, змішане навчання, гейміфікація.

Abstract

The paper examines the role of innovative teaching methods in preparing qualified professionals in contemporary vocational education. It begins with an introduction, providing a literature review on innovations across various fields and defining the concept of "innovation" in the context of education. Key innovative teaching methods – blended learning, gamification, and project-based learning – are then discussed, along with their advantages and impact on student preparation. The analysis delves into the influence of these methods on the quality of professional training, as well as the achievements and challenges associated with their implementation. The importance of innovative training methods for improving the process of training qualified specialists and increasing their competitiveness on the labor market is emphasized.

Keywords: innovative teaching methods, professional education, blended learning, gamification.

Вступ

У сучасному світі, що стрімко змінюється, освітня система стикається з викликами, які вимагають постійного оновлення навчальних методів та програм. Це особливо актуально у сфері професійної освіти, де готують спеціалістів, здатних відповідати зростаючим потребам ринку праці. В цьому контексті, інноваційні методи навчання відіграють ключову роль у підготовці кваліфікованих фахівців, адже вони спрямовані на розвиток критичного мислення, творчих здібностей та гнучкості у прийнятті рішень.

Застосування інноваційних технологій і методик у навчальному процесі, таких як цифрові інструменти, ігрові методи, змішане навчання, а також проектне та дослідницьке навчання, відкриває нові можливості для ефективної взаємодії між викладачами та студентами, сприяє глибшому засвоєнню знань і розвитку практичних навичок [1-6]. Ці методи не тільки покращують якість освіти, але й роблять навчальний процес більш захоплюючим та відповідним до реальних потреб сучасності.

Однак, інтеграція інновацій у професійну освіту ставить перед освітніми закладами ряд викликів, серед яких – необхідність переосмислення традиційних підходів до навчання, підготовка викладачів, оновлення матеріально-технічної бази, а також розробка нових навчальних планів та програм.

Результати дослідження

Впродовж останніх десятиліть інтерес до інновацій у різних сферах життя зростає внаслідок розвитку суспільства та технологій. Серед вчених, присвячених вивченню інновацій, можна відзначити таких як А. Дагаєв, С. Ільєнков, Л. Голберх (які працюють у галузі інноваційного менеджменту), а також В. Вакуленко, Н. Маланюк (які досліджують інновації в освіті) [7-8]. Ці дослідники представили класифікації та види інновацій, проте проблема успішного впровадження інновацій у професійній освіті залишається актуальною.

Сучасний світ переповнений інноваціями, які охоплюють різні сфери життя та діяльності людини. Визначення терміну «інновація» вперше було запропоноване економістом Й. Шумпетером та професором В. Спенсером [9]. У сфері освіти інновації також займають важливе місце, причому

інноваційні технології навчання, педагогічні методи, засоби та інші нововведення стали рушійними силами розвитку сучасної освіти.

Інновація – це не просто нововведення, а нововведення, яке сприяє переведенню певної системи на новий, якісно відмінний рівень розвитку. Впровадження інновацій в освіті спрямоване на поліпшення методів та форм освітнього процесу з метою підвищення його якості [7, с. 113-114].

Три з ключових інноваційних методів навчання, які зарекомендували себе як ефективні і привабливі для студентів у сучасній професійній освіті, – це змішане навчання, гейміфікація та проєктне навчання. Змішане навчання, яке поєднує онлайн та традиційні оф-лайн елементи, дозволяє студентам краще планувати свій час та забезпечує більш гнучке середовище для навчання. Гейміфікація використовує елементи гри у навчальному процесі, щоб збільшити мотивацію та залученість студентів, тоді як проєктне навчання орієнтоване на розвиток критичного мислення та вирішення практичних завдань через групові проєкти.

Інноваційні методи навчання включають:

- змішане навчання вважається одним з найефективніших підходів, який дозволяє гнучко поєднувати переваги прямого спілкування між викладачем та студентами з можливостями, які надає дистанційне навчання. Зокрема, використання цифрових платформ для домашніх завдань та обговорень, доповнене традиційними лекціями та семінарами, показало підвищення рівня засвоєння матеріалу та кращу академічну успішність;

- гейміфікація залучає студентів через механізми гри, такі як рівні, бали та винагороди, стимулюючи їх досягати навчальних цілей у конкурентному або співпрацюючому форматі. Використання гейміфікованих елементів у курсах програмування, наприклад, допомагає студентам краще розуміти складні концепції через практичне застосування в ігрових проєктах;

- проєктне навчання передбачає роботу студентів над реальними проєктами, які вимагають застосування набору знань і навичок. Це сприяє не лише глибокому засвоєнню матеріалу, але й розвитку командної роботи, лідерських якостей та здатності до вирішення комплексних проблем. Наприклад, студенти-інженери можуть розробляти прототипи нових технологічних рішень, отримуючи при цьому не тільки теоретичні знання, але й практичний досвід.

Впровадження цих методів в освітній процес вимагає від викладачів готовності до постійного самовдосконалення та адаптації до нових технологій. Однак ефективне застосування інноваційних методів навчання не тільки підвищує якість освіти, але й сприяє формуванню випускників, здатних ефективно працювати в сучасному динамічному світі [10].

Інноваційні методи навчання мають значний вплив на якість підготовки кваліфікованих фахівців у сучасній професійній освіті. Розглянемо цей вплив, а також здобутки та виклики, з якими стикаються викладачі та студенти під час імплементації цих методів.

Вплив інноваційних методів навчання на якість підготовки фахівців полягає в наступному:

- підвищення мотивації студентів: інноваційні методи, такі як гейміфікація, створюють стимулююче навчальне середовище, що сприяє залученню та мотивації студентів до навчання;

- розвиток критичного мислення та творчого підходу: проєктне навчання та інші інноваційні методи сприяють розвитку критичного мислення, а також здатності до творчого розв'язання проблем;

- підвищення активності та участі: інтерактивні методи навчання, такі як використання онлайн-платформ для дискусій та співпраці, стимулюють більш активну участь студентів у навчальному процесі;

- забезпечення практичної підготовки: інноваційні методи навчання, особливо проєктне навчання, надають можливість студентам отримати практичний досвід роботи над реальними проєктами, що підвищує їхню готовність до ринку праці.

Здобутки при імплементації інноваційних методів навчання:

- покращення якості освіти та підготовки кваліфікованих фахівців;

- стимулювання активної участі та самостійного навчання студентів;

- розвиток критичного мислення та творчого потенціалу;

- забезпечення практичної підготовки, яка відповідає потребам ринку праці.

Виклики при імплементації інноваційних методів навчання:

- потреба у високій технічній і методичній підготовці викладачів для успішної реалізації інноваційних методів;

- потреба в інфраструктурі та ресурсах для підтримки дистанційного навчання та використання новітніх технологій;

- відсутність стандартів та рекомендацій щодо ефективного впровадження інноваційних методів.

Інноваційні методи навчання впливають на якість підготовки кваліфікованих фахівців, проте їх успішна імплементація вимагає вирішення ряду викликів та вдосконалення підготовки викладачів та інфраструктури навчальних закладів.

Висновки

Встановлено, що інноваційні методи навчання відіграють надзвичайно важливу роль в підготовці кваліфікованих фахівців у сучасній професійній освіті. Вони створюють сприятливі умови для покращення якості навчання, розвитку ключових навичок та забезпечення практичної готовності студентів до викликів реального ринку праці.

Змішане навчання, гейміфікація, проектне навчання та інші інноваційні методи стимулюють активну участь студентів у навчальному процесі, підвищують їхню мотивацію та зацікавленість у здобутті знань. Крім того, ці методи сприяють розвитку критичного мислення, творчих здібностей та спроможності до самостійного вирішення проблем, що є важливими якостями для успішної кар'єри у сучасному світі.

Проте важливо враховувати, що успішна імплементація інноваційних методів навчання вимагає від викладачів та навчальних закладів великих зусиль. Це включає в себе підготовку викладачів до роботи з новими технологіями та методиками, забезпечення необхідної інфраструктури та ресурсів для навчання, а також постійне оновлення навчальних програм та методичних матеріалів.

Отже, інноваційні методи навчання відкривають широкі перспективи для покращення процесу підготовки кваліфікованих фахівців та підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. Розвиток та впровадження таких методів є ключовим завданням для сучасної освіти, оскільки вони сприяють не лише академічному, а й професійному розвитку майбутніх спеціалістів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Dembitska, S., Kobylyanska, I., Kobylianskyi, O., Tatarchuk, V., & Pugach, S. (2022). Method of the assessment of the professional competence formation. *Modern Science – Moderni veda*, 4, 31-41.
2. Dembitska, S., Kobylyanska, I., Kobylianskyi, O., & Puhach, V. (2023). Psychological and didactic fundamentals of modern educational technologies of visualization. *Педагогіка*, 1, 36-43.
3. Dembitska, S., Kobylianskyi, O., Kobylyanska, I., Pugach, S., & Akimova, O. (2022). Methodology and information formation of professional competency of the specialists in the system of postgraduate education. *Modern Science – Moderni veda*, 5, 77-87.
4. Dembitska, S., Kobylianskyi, O., & Puhach, V. (2022). Improvement of the procedure of the professional competence evaluation of the students of technical specialties. *Modern Science – Moderni veda*, 3, 53-60.
5. Kobylianskyi, O., Stavnycha, T., Dembitska, S., Kobylianska, I., & Miastkovska, M. (2024). Innovative Learning Technologies in the Process of Training Specialists of Engineering Specialties in the Conditions of Digitalization of Higher Education. *Towards a Hybrid, Flexible and Socially Engaged Higher Education*. ICL 2023. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 911. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-53382-2_1.
6. Miastkovska, M., Dembitska, S., Puhach, V., Kobylianska, I., & Kobylianskyi, O. (2024). Improving the Efficiency of Students' Independent Work During Blended Learning in Technical Universities. *Towards a Hybrid, Flexible and Socially Engaged Higher Education*. ICL 2023. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 899. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-51979-6_21.
7. Маланюк, Н. (2020). Інноваційні педагогічні технології у професійній освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 3(70), 113-118.
8. Вакуленко, В. (2010). Види інновацій в освіті та їх класифікація. *Вісник національної академії державної прикордонної служби України*, 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2010_4_4.
9. Маслюківська, А. (2013). Інноваційна теорія Йозефа Шумпетера: від класичного визначення поняття «інновація» до сучасного розуміння інноваційних ідей. *Вісник Київського національного економічного університету імені Тараса Шевченка*, 145, 59-61. URL: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2013/145-4/21>.
10. Антонова, О. (2015). Педагогічні технології та їх класифікація як наукова проблема. *Сучасні технології в освіті*, 1, 8-15.

Притула Андрій Вікторович – аспірант групи 125-23а, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: andrik.pritula@gmail.com.

Кобиланська Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: irishakobilanska@gmail.com

Andrii V. Pritula – graduate student, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, e-mail: andrik.pritula@gmail.com.

Iryna M. Kobylianska – Cand. Sc. (Pedagogical), Associated Professor, Associated Professor of the Chair of Life and Safety Pedagogic, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: irishakobilanska@gmail.com